

Starši, to morate otroke nujno naučiti do vstopa v osnovno šolo

Avtor: Irma Musić

Sebastjan Kristovič je strokovnjak s področja vzgoje in direktor Mednarodnega inštituta za psihoterapijo in uporabno psihologijo. Je tudi profesor na fakulteti Alma Mater Europaea. Foto: Vid Ponikvar

Novo razvojno obdobje, ki ga zaznamuje vstop v osnovno šolo, pomeni tako za otroka kot tudi za starše pomembno prelomnico v življenju. Strokovnjak na področju vzgoje Sebastjan Kristovič ob tem poziva starše, naj imajo do novega poglavja v otrokovem procesu odraščanja umirjen odnos. "Otrok naravnost staršev na nezavedni ravni vedno ponotranji. Če starše ob šolskem letu preveva strah in je prisotna tesnoba, se lahko vsi ti občutki in zaskrbljenost prenesejo tudi nanj. To pomeni, da bo lahko otrok na prvi šolski dan jokal in se ne bo hotel odtrgati od staršev ter se jih bo krčevito oklepal," pojasnjuje.

Le malo dni v življenju je za otroke in starše tako pomembnih, kot je prvi šolski dan. Otrok namreč s prvim prestopom šolskega praga ne zakoraka le v povsem novo in neznano okolje, ampak tudi začne bolj odraslo ter samostojno življenjsko pot.

Čeprav se otroci tega niti ne zavedajo, so njihovi starši tisti, ki jih na trenutke prevzemajo občutki skrbi, stiske in stresa. **Sebastjan Kristovič**, strokovnjak s področja vzgoje, zato meni, da je bolje, če otroka na prvi dan v šolo pospremi oče, saj so mame bolj čustvene, zaskrbljene in tesnobne, kar lahko otrok začuti.

"Ko imam predavanja za starše, ki otroka prvič pošiljajo v vrtec ali šolo, vedno poudarim, da otroke, če je le mogoče, na začetku nekaj tednov v vzgojno ustanovo vozi oče. Moški smo po naravi nekoliko bolj racionalna bitja in tudi odnos do otroka je drugačen. Očetje znajo te prehode bolj spontano in elegantnejše izpeljati," dodaja.

To morate otroke naučiti do vstopa v osnovno šolo

Da bi bil prehod iz vrtca v šolo čim bolj gladek, je treba otroka na to seveda pripraviti. "Do vstopa v šolo bi morali otroka nujno naučiti samostojnosti, mu jo pomagati razviti v čim večji stopnji. Z vzgojo ga torej naučimo, da je sposoben skrbeti zase in da stvari, ki jih je pri tej starosti sposoben sam urejati in narediti, mora opraviti sam," poudarja strokovnjak.

Otroka ob dnevni rutini naučite večje samostojnosti in odgovornosti do samega sebe. Pri tem gre predvsem za veščine, ki po Kristovičevem mnenju dandanes na žalost nikakor niso samoumevne. "Govorim torej o tem, da se zna otrok sam urediti, obleči, jesti, opraviti potrebo na stranišču in v kopalnici, da zna pot v šolo in do razreda najti sam," pojasnjuje in ob tem dodaja, da so izjemno pomembne tudi dobro razvite motorične sposobnosti, ki jih lahko otrok vadi s pomočjo vožnje s kolesom, z rolerji, kotalkami, plavanjem, skakanjem in drugimi aktivnostmi, ki spodbujajo njegovo gibanje. "Vse to mora otroka naučiti oče ali mama, saj starši najlažje nadzorujejo njegovo vedenje," meni.

Poleg tega, da zna poskrbeti zase, morajo starši otroka naučiti tudi spoštljivega vedenja. "Otrok bi se do vstopa v šolo že moral znati sam umiriti, tudi počakati, recimo v vrsti in podobno. Navaditi ga je treba tudi spoštovanja do starejših in drugih otrok ter sovrstnikov. Da zna upoštevati druge, predvsem starejše. Pomembno je tudi, da otroka naučimo obvladovanja jeze, da ni nasilen ali nestrpen, da upošteva in spoštuje avtoriteto. Otrok naj bi bil ob prestopu šolskega praga zmožen samostojnega funkcioniranja in spoštljivega vedenja," poudarja Kristovič.

Ključno pravilo vzgoje: vse zanje, a nič namesto njih

Kristovič ob tem poudarja: vse zanje, a nič namesto njih. To bi lahko postalo pravilo vzgoje. Starši lahko storijo to, da "naredijo" čim manj za svojega otroka. Kar zmore in lahko, mora otrok narediti sam. Starši niso in ne smejo biti dežurni izpolnjevalec otrokovih želja in potreb. "Težava je v tem, da ne razumemo več, kaj je v resnici ljubezen do otroka, oziroma mislimo, da je ljubezen do otroka ravno nenehno izpolnjevanje njegovih želja in potreb, da so starši vedno na razpolago in v nepretrgani interakciji z otrokom. Ljubezen je nekaj povsem drugega – ljubiti otroka pomeni, da ga brezpogojno sprejemamo natanko takšnega, kot je, da skrbimo zanj, ga podpiramo in verjamemo vanj in mu zagotavljamo brezpogojno bivanjsko, odnosno in čustveno varnost. Vse drugo pa je stvar vzgoje. In tudi pravilna vzgoja je pravzaprav izraz ljubezni. Še več, brezpogojna ljubezen je pravzaprav osnovni predpogoj za zdravo vzgojo," pojasnjuje.

In če je bilo včasih treba starše spodbujati, naj se čim več časa ukvarjajo s svojimi otroki, danes živimo v drugi skrajnosti, opozarja Kristovič: "Staršem na predavanjih nenehno ponavljam, naj se ne ukvarjajo toliko s svojim otrokom in naj ga pustijo pri miru. Otroci se morajo znati igrati sami, nikakršne potrebe ni, da jih starši nenehno animirajo in ves čas komentirajo njihovo počutje ali način igranja."

"Čas pred šolo naj bo v znamenju igre. Otrok se bo učil v šoli."

Marsikateri starši se pred šolo spopadajo tudi s pritiskom, ali naj otrok svojo igro kakšno leto pred prvim razredom nadgradi tudi z računanjem, branjem in pisanjem. Pogostokrat ravno zaradi strahu in bojazni, da bo otrok v nasprotnem primeru težje shajal z razredom ali pa, da bo celo edini v učilnici, ki še ne zna brati, pisati in računati.

Kristovič meni, da ni nikakršne potrebe po tem, da z učenjem hitimo. "Predšolsko obdobje je obdobje proste igre, sproščenosti, pravljic, zgodbic, domišljije, nekonstruiranega prostega časa, brezskrbnosti, namišljenih prijateljev, otroške zvedavosti in spontanega veselja. Že vrsto let poudarjam, da danes moramo postati varuhi otrokovega otroštva, da moramo zavarovati njihovo otroškost in jim dovoliti, da so lahko preprosto – otroci. Prehitro jih povlečemo v svet odraslosti, dokazovanja, tekmovanja ... Imamo cele generacije postaranih otrok," poudarja. Predšolsko obdobje naj bo v znamenju igre. Pisanja, branja in računanja se bo otrok naučil v šoli, ko je čas za to.

Sam zato meni, da predšolsko obdobje ne sme biti zaznamovano z računanjem in pisanjem, telefoni, tablicami, igralnimi konzolami in drugimi digitalnimi pripomočki, ki uničujejo otrokovo ustvarjalnost, inteligentnost, kognitivne ter duševne zmožnosti in razvijajoče se osebne lastnosti.

"Vse to se bodo naučili v šoli – temu je šola tudi namenjena. Ob vsem tem pa tudi ne smemo pozabiti, da če se otrok vsega nauči že prej, ne gre samo za to, da je zamudil dragoceno obdobje otroškosti in brezskrbnosti, ampak mu bo tudi v razredu dolgčas, nemiren bo, motil bo druge in bo po svoje izločen iz skupinske dinamike," zatrjuje.

Ne delajte iz muhe slona

Ali bi bilo dobro, da starši pred vstopom v šolo z otrokom opravijo iskren pogovor o pričakovanih, morebitnih tegobah, ki jih prinašajo novi ljudje in okolje? Kristovič meni, da to ni potrebno. "Otrok ni zmožen poglobljenega pogovora, ker v tem obdobju nima niti še dovolj razvitega možganskega korteksa. Starši velikokrat delajo napako s pogovori, razpravljanjem in razlaganjem. Otrok ob sebi potrebuje predvsem stabilne odrasle ljudi, ki ga bodo navdajali z notranjim občutkom varnosti. Preveč razlaganja in debatiranja ima praviloma vedno kontradiktoren učinek," meni.

Kristovič staršem svetuje, naj se na prvi šolski dan znebijo zaskrbljenosti in negotovosti ravno zato, da bodo tudi otroci imeli normalen in sproščen odnos do nove, a nič manj pomembne izkušnje.

"Ne trudite se preveč in otroka ne poskušajte prepričati o tem, kako bo lušno, prijetno, kako bo užival. Raje ga pred odhodom od doma pocrkajte, stisnite svojega malčka k sebi in mu povejte, kako ga imate radi, da mu zaupate in verjamete vanj, ter da mu bo uspelo. Povejte otroku, da ga v šoli čakajo lepe stvari, da se bo veliko dobrega naučil in da bo spoznal nove prijatelje. Ni ga odveč posvariti, naj bo priden, naj posluša učiteljico in naj ne vpada v besedo, naj se lepo vede ter da naj ima rad svoje sošolce in sošolke. Za konec pa lahko svoji hčerki ali sinu rečete, da ste ponosni nanjo, nanj," pravi.

Polni veselja pred začetkom šolskega leta

Zato torej, starši, sproščeno in veselo zrite v jutrišnji dan. Kristovič pravi, da bolj kot se ukvarjamo s težavo, izzivom ali vsebino, večji postajajo. "Tako da je modro dobro premisliti, čemu namenjamo glavnino časa, energije in pozornosti. Velikokrat se je dobro in koristno nekoliko obrniti stran in nameniti pozornost drugim vsebinam. Starši so mnogokrat presenečeni, kako stvari stečejo, ko si dovolijo izpustiti vajeti iz rok," dodaja. Ne pozabite na negovanje partnerskega odnosa.

Kot je še poudaril, je otrok najsrečnejši takrat, ko so srečni njegovi starši, zato ne pozabite na nego partnerskega odnosa. Čeprav večina svoje večere posveča otrokom, Kristovič meni, da bi moral biti ta del dneva namenjen partnerju in partnerskemu odnosu, ne otrokom.

"Otroci morajo zvečer iti zgodaj spat, da imajo tudi starši še nekaj časa zase in za partnerja. Otrok je najbolj zadovoljen in notranje miren takrat, ko vidi zadovoljne in srečne svoje starše. Starši bodo pa zadovoljni in notranje umirjeni šele takrat, ko bodo imeli urejen partnerski odnos, ki bo izžareval povezanost, spoštljivost, toplino, umirjenost in varnost. Ljubezen je vedno nalezljiva," je sklenil.

Da bo prvi šolski dan nepozaben, storite naslednje

- Otroka zbudite dovolj zgodaj, da se bo lahko v miru pripravil na odhod: se umil, preoblekel in pozajtrkoval.
- Pripravite otrokov najljubši zajtrk. Naj bo prvi zajtrk v šolskem obdobju še posebej slasten.
- Prvi šolski dan ujemite na fotografijo malega šolarja. Ta bo lep spomin, lahko pa fotografiranje postane tudi tradicija, s katero boste lahko ponosno opazovali, kako je šolarček odrasel v šolarja. Pripravite lahko tudi napis, ki ga nato z leti spreminjate. Na primer: grem v 1. razred, moj prvi šolski dan, prvič grem v šolo in podobno.

Vir: <https://siol.net/trendi/odnosi/starsi-to-morate-otroke-nujno-nauciti-do-vstopa-v-osnovno-solo-533012>